

“Pau Casals ens ha obert moltes portes”

“Li ha faltat màrqueting. El cas de Garreta és extraordinari, és un geni. Quan escriu ‘Les illes Medes’, en la música realment hi ha la inspiració del paisatge, hi ha la inspiració nostrada”

Josep Bassal i Riera. Foto: J.B. B.

Neix a Barcelona per la diada de Sant Pere de l'any 1956, diada de festa major a Begur i, casualitats de la vida, per a Josep Bassal tot gira molt a l'entorn d'aquest municipi, atès que quan tenia pocs dies la família hi estiujava i quan es va fer més gran i es va independitzar s'hi va instal·lar definitivament. Va estudiar a Roma i a París. Ha viatjat constantment, però sempre ha tornat a Fornells: “Perquè Begur és casa meva.” Va escollir viure-hi perquè per a ell això era “el paradís”. Per a una persona de ciutat poder estar aquí a l'estiu representava la felicitat. “D'alguna manera, em sembla que el que he volgut és continuar tota la vida al paradís, un estiu etern. El que passa és que no m'han deixat, he hagut de treballar.”

A Josep Bassal i Riera, un home senzill i amable, li agrada molt xerrar i sovint se'l pot veure ficat en qualsevol tertúlia encara que no es toqui el tema musical. Bassal és un enamorat de la seva feina i evidentment del seu instrument de tota la vida, el violoncel, un instrument que va estudiar amb Ricard Boadella i Radu Aldulescu. Ha participat en diversos cursos internacionals d'interpretació i ha actuat arreu del món, bàsicament Espanya, França, Suïssa, la República Txeca, Itàlia, Israel i Mèxic.

Vostè toca amb un violoncel italià del segle XVIII i li té una gran estima...Aquest cello, el meu instrument, el vaig aconseguir de la

millor manera que es pot aconseguir un instrument d'aquesta categoria. El meu mestre, Ricard Boadella, persona extraordinària, era un violoncel·lista magnífic que havia tocat molt per tot Europa. Vivia a Sant Feliu de Guíxols i aquest senyor, que havia estat el meu mestre, em va donar el seu violoncel quan va morir. Llavors, doncs, és un regal emotiu i magnífic, carregat de sentiment. Es fan bons instruments actualment? Sí, però s'ha de tenir present que cap a finals del segle XVII, i el XVIII, va ser l'època daurada de la construcció d'instruments de corda, sobretot a Itàlia. Llavors, és clar, és una qüestió d'escola, de tradició. Tenien un nivell molt alt, i van anar produint unes obres extraordinàries. Posteriorment, van tenir una certa decadència i, d'altra banda, actualment es fan molt bons instruments a tot arreu. El que passa és que arribar a la sonoritat d'alguns instruments italians del segle XVIII és difícil, francament difícil. I també no sé si el pas del temps ha fet que els instruments hagin anat millorant. De tota manera, sempre s'han buscat molt aquests instruments i han tingut uns preus desorbitats perquè s'hi ha especulat molt. La música és un sentiment, un estat d'ànim que es reflecteix a les notes i es transmet? Absolutament. Per exemple, Bocherini és un clàssic i d'alguna manera el classicisme és un estil en què els sentiments estan controlats. Doncs, malgrat això, hi ha una carta de Bocherini, no recordo a qui va dirigida, que diu: “La música, si no expressa sentiments, no té cap interès i no val res.” És una arquitectura sentimental perquè la part estructural de la música és importantíssima. L'harmonia, el contrapunt... Tot això és molt important. Però tot això al final ha d'expressar i produir un sentiment. I la por escènica? El gran plaer de l'escenari és poder notar que estàs comunicant. Això és una cosa que es nota moltíssim. Quan estàs a l'escenari i toques

d'una manera convincent, notes que tens el públic agafat. Això et dóna una gran satisfacció. Perquè estableixes una comunicació, i això de vegades costa, eh? L'escenari impressiona, en general, impressiona bastant, però el músic ha d'aconseguir que el públic s'entregui. I quan el públic està entregat, el músic creix i... Va ser una mica nen prodigi? No, vaig anar fent a poc a poc. El meu pare tocava i al començament, quan jo encara era molt petit, em feia les lliçons i em preguntava: "Què voldràs ser quan siguis gran?" I jo sempre responia que violoncel·lista. Mai vaig pensar de ser cap altra cosa... [riu] No està una mica tip de voltar i li agradaria més tranquil·litat en el decurs de l'any i no només en uns mesos determinats? No. A més a més, amb la crisi han baixat molt les actuacions, i en aquests moments cal aprofitar els contractes. És difícil trobar feina, per a tothom. D'altra banda, a mi m'agrada molt viatjar. Per això si em truquen de qualsevol racó de món i s'interessen per les meves actuacions, doncs jo hi vaig. La música clàssica normalment ha estat considerada una mica elitista, adreçada a un determinat públic de classe benestant. L'arribada de la música a les escoles ha ajudat a trencar el motlle? A vegades sí i a vegades no. Ara bé, això canvia segons els països. Aquí sí que és així tal com diu vostè, encara que sortosament ens anem trobant un públic cada vegada més variat, menys elitista socialment. Però hi ha països que tenen una tradició molt més forta i la música clàssica està molt més repartida entre tot tipus de classes socials. Per exemple, a Itàlia i a Alemanya, l'òpera és una cosa molt generalitzada. Et trobes gent amb diferents condicions de vida que són grans aficionats a l'òpera i a la música clàssica, no hi ha distincions. El públic jove acudeix als concerts de música clàssica? No gaire. Avui dia al públic jove li costa apropar-se a la música clàssica perquè té molta facilitat per accedir a altres tipus de música que està molt promocionada com a gran negoci que és. Ja que estem parlant de joventut..., els Beatles es podrien adscriure dins del que és la música clàssica però d'època moderna? Al meu parer, no. En l'època dels Beatles hi havia uns compositors, com ara a Anglaterra mateix amb Benjamin Britten, que sí que eren clàssics. Perquè és una música més elaborada, més culta i més innovadora. En el cas dels Beatles, per exemple, harmònicament, no tenen cap novetat. Són músiques que es posen de moda, però que responen a uns esquemes musicals de fa dos-cents anys. Com ho porta, això de tocar el mateix instrument que el gran Pau Casals? Pau Casals ens ha obert moltes portes. O sigui que li hem d'estar molt agraïts, perquè quan vas pel món i ets un violoncel·lista català, tothom pensa immediatament en Pau Casals. I, en pensar en Pau Casals, es pensa en un dels més grans violoncel·listes del segle XX. Per tant, és una mica un padrí de tots, una persona que ens ha donat prestigi a tots. I Gaspar Cassadó, un altre gran violoncel·lista, també. Juli Garreta és conegut sobretot per les sardanes, però va escriure obra clàssica. És que no tenen prou nivell les seves composicions per entrar en el circuit de la música clàssica? Li ha faltat màrqueting. I després que l'obra de Garreta tampoc és tan extensa. Tota la música catalana de finals del segle XIX fins a mitjan segle XX, que hi ha coses magnífiques, ha estat molt descuidada. El cas de Garreta és extraordinari, és un geni. Garreta és una persona que, molt ell sol, va assolir un nivell importantíssim. Analitzant les obres de Strauss, de Wagner..., puc dir que Garreta té una capacitat increïble i té obres boníssimes. A més, és molt racial, és molt català. Ho té tot. I havent estat influït per una música nòrdica, perquè en aquesta època hi havia la influència wagneriana que ho dominava tot i, és clar, un esperit tan poc mediterrani com Wagner pot entrar dins d'una persona tan mediterrània com Garreta i aconseguir un resultat increïble. I és Garreta, encara que hi vegis Wagner, no, no, és Garreta! És clar, quan escriu Les illes Medes, quan escriu aquestes coses..., realment hi ha la inspiració del paisatge, hi ha la inspiració nostrada. Vostè, en el seu repertori, hi té Juli Garreta? Sí, tinc una obra magnífica de violoncel i piano que és una delícia. Es diu Mar plana i amb aquesta obra em va passar una cosa molt bonica. De molt petit, jo tenia un professor que es deia Santsagrera, de Girona. Xerrava molt i, a part de fer lliçó, m'explicava moltes coses com ara la vida musical de feia cent anys. Em va dir: "Hi ha una obra de Garreta, Mar plana, que, escoltant-la, veus ben bé el mar." Quan va morir el mestre Ricard Boadella, la seva vídua em va donar totes les partitures que tenia. I entremig hi vaig trobar un manuscrit, original de Garreta, que era de Mar plana. Llavors vaig començar a estudiar aquesta peça, i la vaig enregistrar, ja que constantment tenia la frase del meu primer mestre al cap: "Amb Mar plana, veus ben bé el mar." I un dia –per cert amb uns amics que no escoltaven pas gaire música– vam posar aquesta peça i un dels amics, que no en sabia res, en escoltar-la va dir: "Ostres! Sembla que es vegi el mar." Poques vegades he pogut sentir un èxit més gran, en veure que havia tingut la mateixa sensació que em va dir el meu mestre. I m'ho va produir l'obra de Garreta, que és preciosa, molt bonica. De vostè, s'ha dit que és un home que xerra amb el 'cello'... Bé, això és un elogi molt

bonic que alguna vegada s'ha dit i agraeixo. Poder parlar amb l'instrument. Ja en el barroc es parlava d'una articolazione parlata, és a dir, que el discurs musical recordi un discurs de paraules i que faci la sensació d'això, la sensació que t'estan parlant... Creu que algun dia serà reconeguda la seva bona aportació com a músic català? No, no. Perquè jo, per exemple, tinc relativament poques gravacions. Hi he aportat un gra de sorra, sí, però res més. Del que estic més content és d'haver fet aquí a Girona tants deixebles i d'haver estat bastant culpable que actualment hi hagi tanta gent aquí a les nostres comarques que estudiï el violoncel. Això és el més important que he fet.

Publicat a:

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/767671-pau-casals-ens-ha-obert-moltes-portes.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui